

Marek Mariusz Tytko

Wstęp do „Poezji Religijnej i Sakralnej”

Religious and Sacred Poetry : An International Quarterly of Religion, Culture and Education 1/4, 13-16

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstęp do „Poezji Religijnej i Sakralnej” (4)

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus! Szczęść Boże!

Laudetur Jesus Christus! Beneficiat vobis Deus!

Ἐυλογῆμενος ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς! Ὁ Θεὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐυλογεῖ!

Z radością oddajemy w ręce Czytelników obecny, już czwarty numer naszego czasopisma naukowego, poświęconego nie tylko problematyce poezji religijnej i sakralnej, ale także szerzej – chrześcijańskiej kulturze literackiej, zwłaszcza słowiańskiej i wychowaniu przez religijną literaturę piękną. Pragnęlibyśmy, aby ten periodyk wszedł na trwałe w międzynarodowy obieg naukowy i łączył uczonych z różnych krajów świata i kontynentów. Nasze pismo współtworzą dzisiaj uczeni z dwunastu krajów Europy i Ameryki Północnej, a chcielibyśmy, aby było nas więcej, więc zapraszamy autorów do współpracy, jesteśmy otwarci na nowe osoby i środowiska akademickie. To nasza naukowa „posługa myślenia” (Jan Paweł II).

„Rzeczy widzialne są obrazami rzeczy niewidzialnych i nieuchwytnych, na które rzucają zaledwie nikłe światło” – napisał św. Jan z Damaszku. Poezja religijna i sakralna jako wytwór człowieka rzuca zatem nikłe światło na rzeczywistość duchową, transcendentną Stwórcy będącego samym Pięknem-Dobrem-i-Prawdą.

W obecnym numerze „Religious and Sacred Poetry” w części pierwszej (*Rozprawy i artykuły*) znajduje się aż osiem oryginalnych artykułów w kilku językach (po rosyjsku, angielsku, słowacku i polsku). Ich autorami są uczeni ze Słowacji, Ukrainy i USA. Na początku obecnego numeru publikujemy dwa studia teoretyczne, koncentrujące się na ogólnym ujęciu problematyki sakrologicznej w literaturze pięknej (*sacrum* w literaturze). W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że nie są to pierwsze teksty ‘sakrologiczne’ poświęcone duchowości, mistyczności, *sacrum* w literaturze pięknej, jakie ukazują się na łamach naszego kwartalnika. Wystarczy wspomnieć artykuł Wojciecha Kudyby (duchowość i *sacrum* w literaturze polskiej) w „Religious and Sacred Poetry” (2013, nr 1), publikowany po polsku i angielsku, do którego zainteresowanych Czytelników odsyłamy.

W bieżącym numerze Mar’âna Bogdanivna Lanovik i Zorâna Bogdanivna Lanovik z Tamopola na Ukrainie, przedstawicielki ukraińskiej szkoły sakrologicznej, wprowadzają nas w zasadniczej rozprawie pisanej po rosyjsku w zagadnienie symbolu w poetyce mistyczności (poetyce tajemnicy), tj. w poetyce *sacrum*. Tekst nosi tytuł *Символ в поэтике мистического* (*Symbol w poetyce mistycznego*).

Z kolei Ivica Hajdučeková z Koszyc na Słowacji (Košice), znawczyni współczesnej słowackiej poezji metafizycznej i prozy, przedstawia wybraną pro-

blematykę “sakrologiczną”, wypowiadając się na temat duchowości w literaturze, na podstawie własnych badań i osiągnięć literaturoznawstwa na Słowacji. Czyni to w artykule pisanym po słowacku pt. *Metodologické punkty wyjścia w badaniach duchowości i metaempirycznego [metafizycznego, ponad-doświadczonego] wymiaru rzeczywistości literackiej (Metodologické východiská vo výskume spirituality a metaempirickej dimenzii literárnej skutočnosti)*.

I. Hajdučeková na przykładzie słowackiej literatury metafizycznej (poezji i prozy) ukazuje w ramach semiotycznej struktury tekstu artystycznego (literackiego), jak duchowy wymiar przenika (prześwituje) m.in. w specjalnej formie tzw. diafanii. Mowa tu, moim zdaniem, o kategorii diafanicznej, rozumianej zarówno jako [1.] podobizna obrazu przeświecającego przez transparentną rzeczywistość (jak światło przez transparent), jak i 2. rozumianej jako umiejętność artystycznego przenoszenia barwnych obrazków transcendentnego życia na ‘szklane tafle’ literatury pięknej przez twórców, a nadto 3. rozumianej jako umiejętność malowania podobizn Transcendencji ‘na szkle’ poezji metafizycznej i prozy metafizycznej. Mowa także o prześwitywaniu kategorii czasu – liniowego, historycznego, profanicznego oraz kolistego, cyklicznego, świętego – (*chronos – kairos*) oraz przestrzeni (tzw. *genius loci*) w literaturze pięknej. Można tę ‘diafanię’ zestawzić z polskim ‘migotaniem znaczeń’. I. Hajdučeková ze Słowacji obok W. Kudyby z Polski oraz siostr M. i Z. Lanovik z Ukrainy należy do teoretyków *sacrum i profanum*, znawców duchowości i mistyczności we współczesnej literaturze metafizycznej i religijnej, reprezentowanych na łamach „Religious and Sacred Poetry”.

Olena Sergiïvna Baj z Łucka na Ukrainie skupia się na dziele Daniela Bratkowskiego z okresu Rzeczypospolitej Obojga Narodów (*Sakralne elementy w staropolskim zbiorze Daniela Bratkowskiego „Świat po części przejrany”*).

Znana już ze swojej innej publikacji na łamach „Religious and Sacred Poetry” komparatystka Ołga Albertivna Bigun z Kijowa na Ukrainie koncentruje swoją uwagę na interesującej problematyce typów świętości w dziele narodowego poety ukraińskiego, przedstawiając tekst w języku angielskim pt. *The Typology of Sanctity: the Kiev-Pechery Patericon and the Kobzar of Taras Shevchenko (Typologia świętości: kijowsko-pieczarski Paterikon i Kobziarz Tarasa Szewczenki)*.

Edita Prihodová z Ružomberku na Słowacji koncentruje się na problematyce porównania eligijnego stylu dwóch poetów: austriackiego (Rilkego) i słowackiego (Silana) w artykule pt. *Styl elegijny Rainera Marii Rilkego i Janka Silana* (tekst w języku słowackim: *Elegický štýl Rainera Marii Rilkeho a Janka Silana*).

Lûdmila Viktorivna Uglâj z ukraińskiego Użgorodu oraz İvan Mikolajovič Zimomrâ z Drohobycza na Ukrainie we wspólnie napisanym po angielsku artykule pt. *Elementy religijne w opowiadaniach Emmy Andijewskiej i Toni Morrison* analizują porównawczo kwestie religijne w utworach pisarki amerykańskiej Chloe Anthony Wofford-Morrison oraz emigracyjnej autorki ukraińskiej – Emmy Andijewskiej (*Religious Elements in the Novels of Emma Andiyevska and Toni Morrison*).

Nadiâ Georgiïvna Kološuk z Łucka na Ukrainie ukazuje rzadko poruszany problem religijnych wątków w poezji autorstwa ukraińskich więźniów sowieckich łagrów, a czyni to w artykule pisanym po rosyjsku pt. *Motywy religijne w liryce łagierników GULAG-u (Религиозные мотивы в лирике лагерников ГУЛАГ-а)*.

Inna uczona – Jolanta Wróbel-Best z Houston (Teksas) w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej prezentuje rzadko poruszany problem Boga w polskiej, emigracyjnej poezji współczesnej w artykule w języku angielskim pt. *Idea Boga i religii w poezji Anny Frajlich-Zajac (The Idea of God and Religion in the Poetry of Anna Frajlich)*. Artykuł dotyczy twórczości Anny Frajlich-Zajac, znanej polonistki, profesorki Uniwersytetu Columbia w Nowym Jorku, poetki polskiej o korzeniach żydowskich, emigrantki. J. Wróbel-Best przedstawia jej poezję w kontekście filozoficznym.

Nadto w części drugiej naszego czasopisma publikujemy recenzję pióra Marka Mariusza Tytki z książki poetyckiej (*opus magnum*) autorstwa o. Kazimierza Wójtowicza CR, polskiego poety, krytyka literackiego i teologa literatury pt. *Dookoła Emaus i dalej. (Wiersze niemal zebrane)* zawierającej poezję religijną.

Z uwagi na dużą ilość artykułów zawartych w części pierwszej, obecny numer zawiera w części drugiej tylko symbolicznie jedną recenzję książki z zakresu poezji religijnej. Większą porcję recenzji-omówień z książek opublikowaliśmy w numerze poprzednim.

W części trzeciej, dotyczącej sprawozdań z badań (*Reports / Sprawozdania*) zamieszczono niedrukowany dotąd raport (angielskie streszczenie ważnej książki literaturoznawczej i translalologicznej, opublikowanej w języku ukraińskim kilka lat temu) autorstwa Mar’âny Bogdanivnej Lanovik z Tamopola na Ukrainie pt. *Theory of Relativity of the Literary Translation: Literary Criticism Projections (Teorie względności przekładu literackiego. Projekcje literaturoznawcze)*. Książkę tę sygnalizował już krótkim abstraktem Marek Mariusz Tytko w „Religious and Sacred Poetry” (nr 3/2013). Swoją drogą warto byłoby przetłumaczyć i opublikować tę książkę Mar’âny Bogdanivnej Lanovik na język polski oraz język angielski.

W części czwartej, poświęconej obrazowi sakralnemu (*Obraz sakralny*), Anna Marta Żukowska z polskiego Lublina pisze o ikonie zamieszczonej na okładce bieżącego numeru (*Ikona Matki Bożej Włodzimierskiej*).

W części piątej, przeznaczonej dla autorów (*Informacje dla autorów*), zgodnie z wymogami polskiego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zamieszczono wzór formularza recenzyjnego w języku angielskim, rosyjskim i polskim, przeznaczony dla autorów ze Wschodu i Zachodu. W części tej dodano alfabetyczny wykaz autorów tekstów zamieszczonych w obecnym numerze.

Jesteśmy czasopismem międzynarodowym, więc od obecnego numeru wprowadzamy simultaniczne informacje o autorach – równolegle w kilku językach (angielskim, polskim, czeskim, słowackim, rosyjskim, ukraińskim), aby zapoznać różnojęzycznych czytelników z sylwetkami uczonych u nas publikujących.

Dziękuję zespołowi redakcyjnemu, szczególnie redaktorom językowym, a zwłaszcza: prof. Teresie Beli, siostrze prof. Adelajdzie Sielepin CHR, dr Barbarze Krystynie Niemiec, prof. Nadziei Georgijówny Koloszuk, prof. Switłanie Iwanówny Krawczenko, siostrom prof. Mar'janie i Zorjanie Bogdanównom Łanowycównom, małżeństwu doc. Oldze i Eugeniuszowi Pańkowom, prof. Liborowi Martinkowi, dr Ivicy Hajdučekovej, Muirowi Evendenowi, Markowi Bonnettowi, mgr. Krzysztofowi Koziarze, Lindzie Tytko oraz dr hab. Beacie Marii Gaj za wszelką pomoc lingwistyczną, niezbędną przy redagowaniu czasopisma międzynarodowego i prowadzeniu strony internetowej. Prof. Adamowi Nodżeńskiemu – za sprawdzenia statystyczne. Nadto mgr. inż. Krzysztofowi Kubickiemu – za piękną okładkę i serwis internetowy naszego kwartalnika w sieci (on-line). Poza tym – mgr. Andrzejowi Szełędze składam dzięki za fotografie robione przezeń na okładki kolejnych numerów. Recenzentom dziękuję za wnikliwe uwagi, które niejednokrotnie pozwoliły na ulepszenie nadesłanych tekstów artykułów naukowych.

Ufając, że czasopismo nasze, będące dziełem wspólnym wielu osób (redaktorów i autorów), rozwinie się w przyszłości, mamy nadzieję na stworzenie interesującej wspólnoty badaczy problematyki *sacrum* w literaturze i zagadnień pokrewnych. Czytelników zachęcamy do studiowania naszych publikacji. Autorów (już u nas kiedyś drukujących oraz nowych) zapraszamy do współpracy z naszym czasopismem (nowe teksty – mile widziane). Prosimy o uprzedni kontakt i nadsyłanie swoich propozycji (na adres: [marek.mariusz.tytko\[at\]uj.edu.pl](mailto:marek.mariusz.tytko[at]uj.edu.pl)).

Marek Mariusz Tytko

Redaktor Naczelny / Editor-in-Chief

e-mail: [marek.mariusz.tytko\[at\]uj.edu.pl](mailto:marek.mariusz.tytko[at]uj.edu.pl)

The Title in English:

The Introduction to "Religious and Sacred Poetry" (4)

Słowa-klucze: poezja religijna, poezja sakralna, literatura, kultura, wychowanie, czasopismo naukowe, religijna kultura literacka, filologia słowiańska, kultura chrześcijańska,

Key words: religious poetry, sacred poetry, literature, culture, education, scholarly periodical, religious literary culture, Slavic philology, Christian culture

Abstract (Summary)

This introduction to “Religious and Sacred Poetry : An International Quarterly of Religion, Culture and Education” concerns mainly the structure and the editorial team of the journal. The editor-in-chief (Marek Mariusz Tytko) describes mainly the contents of the articles existing in this issue. Christian culture, religious literary culture, Christian religious poetry and sacred poetry are the main research area for authors of this quarterly. The international scholarly journal was founded in 2012 year in Cracow (Poland). It is a social and humanistic international project of some scholars from Europe and America. This quarterly has its own Internet service (www.religious-and-sacred-poetry.info).

Bibliography / Bibliografia:

Religious and Sacred Poetry : An International Quarterly of Religion, Culture and Education. Edited by Marek Mariusz Tytko. Year 1: 2013. Volume 4 (4). October – November – December 2013.